

**OLIMPIADA NAȚIONALĂ PENTRU ELEVII DIN MEDIUL RURAL
„UNIVERSUL CUNOAȘTERII PRIN LECTURĂ”**

(clasele V-VIII)

Anul școlar 2022-2023

Etapa județeană, 01.04.2023

CLASA A VI-A

- **Timp de lucru: 2 ore.**
- **Toate subiectele sunt obligatorii. Toate răspunsurile vor fi redactate pe foaia de concurs.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Punctaj maxim: 100 de puncte.**

PARTEA I – 20 de puncte

Citește cu atenție textul următor, apoi rezolvă sarcinile de lucru!

Un negustor, umblând prin mai multe sate și orașe, ca să cumpere grâu, păpușoi și altele, într-o zi ajunsese la un pod și când era să treacă văzu un om care se odihnea acolo: acesta era Păcală. Negustorul, voind să afle ceva de la el, ca orice negustor, se apropie de dânsul și-l întrebă:

— De unde ești, măi creștine?

— Ia din sat de la noi, răspuse Păcală.

— Din care sat de la voi?

— Iaca de acolo, tocmai de sub acel mal, arătând negustorului cu mâna spre un deal.

— Bine, dar ce sat e acela? Eu nu-l știu.

— Ei! cum să nu-l știi; e satul nostru, și eu de acolo vin.

— Nu așa, măi prostule. Eu te-ntreb: acel sat pe a cui moșie este și cum îi botezat?

— Doamne! da' nu știi că moșiile sunt boierești și asta-i a cuconului nostru, ce șede la București? Iar satu-l botează popa într-o căldărușă cu apă, cum îi scrie lui în cărți.

Negustorul, privindu-l lung, zise în sine: Mă!... aista-i chiar Păcală.

— Dar cum te cheamă pe tine?

— Iaca!... ce mă întreabă. Mă cheamă ca pe oricare: vină-ncoace, ori vin-aici!

Negustorul începu a-și face cruce ca de naiba și iar îl întrebă:

— Dar cu chemarea împreună cum te mai strigă?

— Iaca așa: vino! tu! mă! răspuse Păcală.

Negustorul începu atunci a râde și zise: ce prost! Apoi îl mai întrebă:

— Dar ce bucate se fac acolo la voi?

— Mai mult terciu cu mămăligă mâncăm, zise Păcală.

— Înțelege-mă, prostule! Nu te întreb de bucate ferte.

— D-apoi de care bucate mă-ntrebi?

— Te-ntreb dacă s-au făcut la voi grâu, orz și altele.

— Da, s-au făcut până la brâu, răspuse Păcală.

— Nu te-ntreb de înălțime, că doar n-am nevoie de paie pentru boi, ci aș voi să știu ce felu este la voi grăuntele orzului.

— Să-ți spun, dacă nu știi, zise Păcală. Grăuntele orzului este lungăreț, îmbrăcat c-o coajă cam gălbie și c-o țapă în vârf.

— Bine, știu de astea; dar spune-mi ce fel se vinde, că aș voi să cumpăr și eu.

— De! nu știi dumnia-ta ce fel? Unul dă grăul ori orzul, și altul îi dă bani: galbeni, napoleoni ori altăceva.

— Nu mă-nțelegeși nici asta; eu te-ntreb: cum se dă?

— Bre!... Nici asta n-o știi. Să-ți spun eu: iei banița ori dimerlia și pui în ea pân-o umpli cu vârf, apoi cu coada lopeții o razi și-o torni în sac, pe urmă iarăși o umpli și tot asemenea faci.

- Eu nu te-ntreb asta, om fără cap ce ești!
 — Dar ce fel mă-ntrebi? zise Păcală.
 — Cu ce preț se vinde chila ori banița; câți lei?
 — Așa cum te-nvoiești; și câți lei dai atâta iei.
 Negustorul, supărat, îl mai întrebă:
 — Neghiobi ca tine mai sunt acolo-n sat?
 — U! hu!... este badea Mușat, badea Stan, Neagu, Voicu, Florea, Soare, badea Bran, Coman și alții.
 — Ho! mă, destul! Dar cine este mai mare decât toți la voi în sat?
 — Cine-i mai mare? Badea Chițu; el este mai nalt decât toți; e atât de lung, încât mai n-ajungi cu mâna la umărul său.
 — Bre!... proastă lighioaie mai ești! Nu te-ntreb așa.
 — Dar cum? zise Păcală.
 — Eu îți zic: pe cine ascultați voi aici în sat?
 — I! ha! auzi vorbă! Ascultăm pe lăutarul moș Bran; când începe să cânte, tot satul stă cu ochii și urechile țintă la el.
 — Nu zic așa, măi nătărăule! Răspunde-mi odată cum te-ntreb.
 — Ei, cum?
 — Eu te-ntreb de cine aveți frică aici în sat mai mult.
 — Văleu, maică! Ia, de buhaiul lui moș popa, mare frică mai avem, mămulică. Când vine sara de la păscut, fugim de el care încotro apucăm; că atât e de înfricoșat, de gândești că e turbat; când începe să mugească, sparie chiar și copiii din sat.
 — Mă!... da! ce namilă de om ești tu? Nu cumva ești vrunduh rău, frate cu Mează-noapte sau cu Spaima-pădurei?
 — Ei, Doamne! De ce mă-ntrebi, când mă privești? Ce? Nu mă vezi că-s om ca și dumniata: cu cap, cu ochi, gură, nas, mâni și cu picioare, mă mișc și mă uit ca toți.
 — Așa te văd și eu, dar ai minte și simțire abia ca un dobitoc. Ia spune-mi, zău: aveți butnari sau dogari în sat la voi?
 — Avem.
 — Na cinci bani, și du-te să-ți puie doagele ce-ți lipsesc.

Prostia din nascare, leac în lume nu mai are; ea este o uricioasă boală, ce nu se vindecă în școale, ba nici în spitale.

(Ion Creangă, *Păcală*)

*baniță= veche unitate de măsură de capacitate pentru cereale;

dimerlie= baniță (pentru cereale);

dogar= meșteșugar care confecționează doage sau vase din doage;

butnar=dogar.

1. Menționează patru cuvinte din text care aparțin aceluiași câmp lexical. **4 puncte**
2. Transformă din vorbire directă în vorbire indirectă fragmentul ce conține replicile încadrate în chenar. **4 puncte**
3. Scrie enunțurile următoare în ordinea apariției lor în fragment:
 - a) *fugim de el care încotro apucăm.*
 - b) *tot satul stă cu ochii și urechile țintă la el.*
 - c) *Eu nu-l știu.*
 - d) *Ascultăm pe lăutarul moș Bran.***4 puncte**
4. Formulează un enunț în care să prezinți o trăsătură a personajului principal al fragmentului, utilizând un predicat nominal. **4 puncte**
5. Explică într-un enunț motivul fricii oamenilor. **4 puncte**

PARTEA A II-A – 20 de puncte

Citește cu atenție textul următor, apoi rezolvă sarcinile de lucru!

1 aprilie este ziua păcălelilor. Obiceiul, vechi de sute de ani, este un prilej ca oamenii să le facă surprize mai plăcute sau mai puțin plăcute prietenilor. Obiceiul de a face păcăleli de 1 aprilie este unul vechi de câteva secole. Precursori ai April Fools' Day - Ziua Păcălelilor în variantă autohtonă - ar putea fi festivalul roman Hilaria, care se desfășura pe 25 martie, și Medieval Feast of Fools, care se desfășura pe 28 decembrie, o zi care încă este sărbătorită în unele țări de limbă spaniolă, relatează Mediafax.

Pe de altă parte, cea mai veche referire la Ziua Păcălelilor pare a fi, potrivit The Museum of Hoaxes din San Diego, California, un fragment dintr-un poem flamand din 1539, în care un bărbat și-ar fi păcălit servitorul chiar într-o zi de 1 aprilie. Totodată, o altă explicație ar fi că, în urmă cu câteva sute de ani, oamenii sărbătoreau Anul Nou de 1 aprilie. Înlocuirea vechiului calendar cu cel nou a creat confuzii, inițial unii oameni neputând să se adapteze schimbării: ei sărbătoreau Anul Nou pe data de 1 aprilie în loc de 1 ianuarie și, din acest motiv, au fost numiți „April Fools”.

În Franța, Belgia, Italia și Olanda, o tradiție de Ziua Păcălelilor - numită „poisson d'avril”, „pesce d'aprile!”, respectiv „aprilvis” (peștele lui aprilie) - constă în lipirea unui pește din hârtie pe spatele unei persoane fără ca aceasta să-și dea seama. Acest obicei se pare că datează din secolul al XVI-lea.

Sărbătoarea „poisson d'avril” este celebrată și în Canada, dar și în Portugalia și Spania. Din zonele francofone, această sărbătoare s-a extins și în zonele olandeze și flamande, sub denumirea „aprilvis”. În Marea Britanie, Ziua Păcălelilor este marcată în anumite zone timp de două zile, persoana păcălită fiind numită „noddy”, în timp ce, în Scoția, Ziua farselor este denumită în mod tradițional „Hunt-the-Gowk Day” („gowk” în sensul de prostănac, nătărău), având însă și o altă semnificație - cea de sosire a primăverii (April cuckoo).

În Polonia, ziua de 1 aprilie este una în care oamenii fac glume și farse, iar „activitățile serioase” sunt de evitat. În Danemarca, 1 mai este cunoscută ca „Maj-kat”. O semnificație similară are ziua de 1 mai și în Suedia. Însă atât danezii, cât și suedezi obișnuiesc să sărbătorească și April Fools' Day („aprilsnar”), în timp ce Ziua Păcălelilor de 1 mai este mult mai puțin celebrată de aceștia.

În Spania, sărbătoarea „peștele lui aprilie” („pescado de abril”) a fost preluată pe filieră franceză, spaniolii având și propria lor zi a păcălelilor, pe 28 decembrie. Pe 28 decembrie, spaniolii marchează „Dia de los Santos Inocentes” (Masacrul Inocenților), fuga în Egipt și salvarea pruncului Iisus, considerându-se că Maria și Iosif l-au salvat pe acesta printr-un „șiretlie”.

În unele state din sudul Statelor Unite se sărbătorește „The Week of Foolery” (Săptămâna farselor), care începe cu șapte zile înainte de ziua propriu-zisă a păcălelilor. Este de așteptat ca și anul acesta April's Fool să vină cu farse și scenarii în presă, care mai de care mai elaborate, dar care au și un iz de credibilitate.

În ultimii ani, Ziua Păcălelilor a fost un prilej pentru presa și site-urile internaționale să descrețească frunțile cititorilor îngrijorați de criza economică și de problemele cu care se confruntă zilnic.

(<https://www.digi24.ro/stiri/externe/mapamond/1-aprilie-ziua-pacalelilor-de-unde-a-pornit-acest-obicei-vechi-de-cateva-secole>)

1. Transcrie patru substantive în cazul genitiv. **4 puncte**
2. Menționează denumirea unei localități și a unei țări din afara Europei, la care se face referire în text. **4 puncte**
3. Scrie litera în dreptul căreia este menționată varianta care conține informația corectă, conform textului dat:
 - a) Cea mai veche referire la Ziua Păcălelilor s-a făcut într-un ziar.
 - b) În unele țări de limbă spaniolă Ziua Păcălelilor este asociată cu sosirea primăverii.
 - c) Ziua Păcălelilor de 1 mai este mult mai puțin celebrată de către locuitorii unei țări nordice.
 - d) Într-un poem din secolul al XV-lea se scria despre cum un bărbat și-ar fi păcălit servitorul chiar într-o zi de 1 aprilie.**4 puncte**

4. Numește două cauze ale îngrijorării din ultimii ani a cititorilor. **4 puncte**
5. Explică modul de manifestare a Zilei Păcălelilor în Belgia. **4 puncte**

PARTEA A III-A – 50 de puncte

1. Precizează, în două-trei enunțuri, o trăsătură a fiecărui tip de text, literar/nonliterar, ilustrând-o cu un exemplu semnificativ din fragmentele date. **5 puncte**
2. Identifică în textul nonliterar o secvență de maximum 20 de cuvinte în care Ziua Păcălelilor are o semnificație religioasă. **5 puncte**
3. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor două texte date, valorificând câte o secvență relevantă din fiecare fragment. **5 puncte**
4. Explică, în minimum 30 de cuvinte, semnificația secvenței *Prostia din naștere, leac în lume nu mai are; ea este o uricioasă boală, ce nu se vindecă în școale, ba nici în spitale*. **5 puncte**
5. Valorificând textul nonliterar, construiește un dialog de opt-zece replici, despre o farsă făcută unui prieten. **15 puncte**
6. Scrie o continuare a acțiunii primului fragment, într-o compunere narativă, de 150-200 de cuvinte, incluzând și o secvență descriptivă de minimum 20 de cuvinte. **15 puncte**

Notă: În cazul cerințelor care solicită formularea răspunsurilor sub formă de enunț sau de text, se vor puncta conținutul și redactarea răspunsului (registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate; coerența textului; respectarea normelor de ortografie și de punctuație).